

“สักยันต์”: การกลายเป็นโครงสร้างพื้นฐานทางความเชื่อ
ของคนเวียดนาม (บางกลุ่ม) ในปัจจุบัน¹
“Sak Yant”: An infrastructure of some Vietnamese belief today

ศิลปกิจ ตีชันติกุล
Silapakit Teekantikun
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
Faculty of Humanities and Social Sciences
มหาวิทยาลัยขอนแก่น
Khon Kaen University

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการกลายเป็นโครงสร้างพื้นฐานทางความเชื่อของการสักยันต์ไทยของคนเวียดนาม (บางกลุ่ม) ในปัจจุบัน โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการติดตามกลุ่มผู้ค้าเครื่องรางของขลัง/วัตถุมงคลคนเวียดนามและอาจารย์สักยันต์ไทย ทั้งในโลกออนไลน์และออฟไลน์ ผ่านการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม และการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ ตามแนวทางการวิจัยเชิงชาติพันธุ์วรรณา นอกจากนี้ผู้วิจัยได้เลือกใช้แนวคิด “โครงสร้างพื้นฐาน” ของ Star (1999) มาเป็นกรอบในการพรรณวิเคราะห์

¹ บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการวิจัยเรื่อง “เครื่องรางของขลัง/วัตถุมงคลไทยในสังคมเวียดนามร่วมสมัย” ซึ่งได้รับทุนวิจัยจากคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562

ผลการวิจัยพบว่า ธรรมเนียมการสักร่างกายของคนเวียดนามดำรงอยู่คู่สังคมมาตั้งแต่ 3,000-2,000 ปีก่อน ต่อมาในสมัยราชวงศ์เจิ้น (ค.ศ. 1400-1225) ราชสำนักได้ออกกฎระเบียบบังคับการสัก ทั้งระดับกษัตริย์ ขุนนาง จนถึงระดับสามัญชนทั่วไป เมื่อมาถึงรัชสมัยของกษัตริย์เจิ้น แอง ตง (Trần Anh Tông, ค.ศ. 1314-1293) พระองค์ทรงออกพระราชโองการยกเลิกกฎข้อบังคับดังกล่าว ทำให้การสักร่างกายกลายเป็นเรื่องส่วนบุคคลสืบต่อมา ส่วนการสักยันต์ไทยเริ่มแพร่หลายในสังคมเวียดนามมาตั้งแต่ปี ค.ศ. 2012 เป็นต้นมา โดยเริ่มต้นจากดาราเวียดนามที่ชื่อ โง่ เทง เวิน (Ngô Thanh Vân) เดินทางมาสักยันต์ 5 แถวกับอาจารย์หนู กันภัย ที่เมืองไทย จนกลายเป็นข่าวดังทางหน้าหนังสือพิมพ์เวียดนาม ปัจจุบันการสักยันต์ไทยได้กลายเป็นที่นิยมของผู้คนและแพร่หลายในสังคมเวียดนาม ทั้งที่ปรากฏทั้งในโลกออนไลน์และโลกออฟไลน์ ซึ่งเป็นผลมาจากกระบวนการเชื่อมโยง/ทำงานร่วมกันระหว่างโครงสร้างพื้นฐานชุดต่างๆ ในฐานะหน่วยความสัมพันธ์อย่างหนึ่งในสังคม กล่าวคือ เริ่มต้นจาก (1) โครงข่ายระบบอินเทอร์เน็ตที่เป็นโครงสร้างพื้นฐานทางการติดต่อสื่อสาร ช่วยให้คนเวียดนามสามารถเข้าถึงข้อมูล/ความรู้เกี่ยวกับการสักยันต์ของไทยได้อย่างรวดเร็วและแพร่หลาย และเป็นช่องทางของ “ผู้ค้า” ที่ทำให้การสักยันต์ไทยกลายเป็นสินค้าออนไลน์ผ่านทาง “เฟซบุ๊ก” (2) โครงข่ายระบบการเดินทางระหว่างประเทศที่เป็นโครงสร้างพื้นฐานทางการคมนาคม ช่วยให้อาจารย์สักยันต์เดินทางไปเวียดนามได้อย่างสะดวกรวดเร็ว ส่งผลให้คนเวียดนามเข้าถึงสินค้า/วัตถุสิ่งของ (ยันต์) ได้อย่างสะดวกรวดเร็วเช่นกัน (3) โครงข่ายระบบความขัดแย้ง/ศักดิ์สิทธิ์ (ของยันต์) ที่เป็นโครงสร้างพื้นฐานทางความเชื่อ ช่วยให้คนเวียดนามเข้าถึงการใช้งานด้านต่างๆ ประกอบด้วย อำนาจบาปมี เมตตามหานิยม ร่ำรวยเงินทอง โชคลาภ ความสำเร็จในหน้าที่การงาน มหาเสน่ห์ ความรัก ท้ายที่สุดการสักยันต์ของไทยได้กลายไปเป็นโครงสร้างพื้นฐานทางความเชื่อ (ชนิดใหม่) ของคนเวียดนาม (บางกลุ่ม) ในสังคมเวียดนามปัจจุบัน

คำสำคัญ: สักยันต์ไทย, โครงสร้างพื้นฐานทางความเชื่อ, คนเวียดนาม, สังคมเวียดนาม

Abstract

This research paper aims to study Thai Sak Yant as infrastructure of belief of some Vietnamese people today. By using ethnography research methodology, participatory observation and informal interview, to collect data from Vietnamese amulet sellers and Thai “Sak Yant” masters both in online and offline life. In addition, the researcher has chosen to use the concept of “infrastructure” of Star (1999) as an analysis framework.

The research found that Vietnamese tradition of tattoo has existed since 2000-3,000 years ago. Later, during the Trần dynasty (1225-1400 AD), the royal court issued rules for tattooing. Until the reign of King Trần Anh Tông (1293-1314 AD), he issued a decree repealing the rules that making body tattoos to be a personal matter. While Thai sak yant has spread to Vietnam society since the year 2012, beginning with the Vietnamese star named Ngô Thanh Vân travels to do sak yant 5 rows with ajarn Nu (Karpai) at Thailand that became a famous news in the current Vietnam newspaper. Today, Thai sak yant has become popular among people in Vietnam, both in online and offline life. This result occurs from a process of linking/working together of each “infrastructure”. That starting with (1) Internet network as infrastructure for communication, allowing Vietnamese people quickly and widely access information/knowledge about Thai sak yant. And become online products of sak yant trader through “Facebook”. (2) International transportation network as infrastructure of transportation, helping ajarn sak yant travel to Vietnam quickly and conveniently and Vietnamese people have access to goods /objects (yant) easily and quickly as well. (3) Sacred network (yant) as infrastructure of belief, helping Vietnamese people to access; power, prestige, mercy, great popularity, wealth, money, fortune, success in work, great charm, love. Finally, Thai sak yant has become (new) infrastructure of belief of some Vietnamese in Vietnam society today.

Keywords: Thai “Sak Yant”, Infrastructure of belief, Vietnamese people, Vietnam society

บทนำ

การสักร่างกายในภาษาเวียดนามเรียกว่า “ซำ หิง” (xăm hinh) และคำว่ารอยสักเรียกว่า “หิง ซำ” (hinh xăm) ส่วนการสักอักขระโบราณหรือยันต์แบบไทยเรียกว่า “ซำ แพ็บ” (xăm phép) ซึ่งธรรมเนียมการสักร่างกายของคนเวียดนามดำรงอยู่คู่สังคมมาอย่างยาวนาน นอกจากนี้ยังเคยมีกฎระเบียบของราชสำนักที่บังคับให้ทุกคนต้องสักร่างกาย ไม่เว้นกระทั่งกษัตริย์ เชื้อพระวงศ์ ขุนนางราชสำนัก ลงไปจนถึงสามัญชนคนธรรมดา แม้ในเวลาต่อมาราชสำนักได้ประกาศยกเลิกกฎระเบียบดังกล่าว ทำให้การสักร่างกายกลายเป็นเรื่องส่วนบุคคลสืบต่อมาจนปัจจุบัน (Truong Son, 2012) อย่างไรก็ตาม แม้คนบางกลุ่มในสังคมเวียดนามมองการสักร่างกายเป็นเรื่องของศิลปะและการแสดงออกถึงความเป็นตัวตนของตนเอง โดยเฉพาะกลุ่มวัยรุ่นหรือคนรุ่นใหม่ แต่สำหรับคนส่วนใหญ่ในสังคมเวียดนามแล้ว กลับมองการสักร่างกายและคนที่มีรอยสักไปในทางรังเกียจเดียดฉันท์ เนื่องจากภาพลักษณ์ของคนที่มีรอยสักที่ปรากฏตามหน้าหนังสือพิมพ์ มักเป็นกลุ่มคนที่อยู่ในวงการนักเลง ผู้ต้องหาหรืออาชญากรในคดีต่างๆ จนหน่วยงานทางการศึกษาของรัฐบาลบางหน่วยออกกฎระเบียบชัดเจนว่าไม่รับคนที่มีรอยสักเข้าศึกษาต่อ (Hồng Hạnh, 2019)

แม้ปัจจุบันสังคมเวียดนามส่วนใหญ่ยังคงไม่ยอมรับคนที่มีรอยสัก แต่ปรากฏว่าได้มีคนบางกลุ่มในสังคมเวียดนามหันมาสักยันต์ของไทยมากขึ้น ความนิยมดังกล่าวก่อตัวขึ้นจากดาราเวียดนามคนหนึ่งที่มีชื่อว่า “โง แทง เวิน” (Ngô Thanh Vân) เนื่องจากเธอได้เดินทางมาสักยันต์ 5 แถวกับอาจารย์หนู กันภัยที่เมืองไทยเมื่อต้นปี พ.ศ. 2555 จนกลายเป็นข่าวดังทางหน้าหนังสือพิมพ์เวียดนาม จากนั้นมาการสักยันต์ไทยได้แพร่หลายเข้าสู่สังคมเวียดนามอย่างต่อเนื่อง ทั้งการเดินทางมาสักยันต์ที่เมืองไทยด้วยตนเองของคนเวียดนาม และ “ผู้ค้า” เครื่องรางของขลังไทยในเวียดนาม ได้ทำการว่าจ้างอาจารย์สักยันต์จากเมืองไทย ให้เดินทางไปทำการสักยันต์ให้กับลูกค้าของตนที่เวียดนาม

กล่าวได้ว่า นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555 จนถึงปัจจุบัน การสักยันต์ไทยยังคงได้รับความนิยมจากคนเวียดนามอยู่เช่นเดิม เห็นได้จากการว่าจ้างอาจารย์สักยันต์ไทยของ “ผู้ค้า” เวียดนาม ที่ดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง จากกรณี “ผู้ค้า” รายใหญ่รายหนึ่ง

ในนครโฮจิมินห์ สะท้อนให้เห็นว่าเฉพาะปีนี้ (พ.ศ. 2562) ได้มีการว่าจ้างอาจารย์สักยันต์ไทยไปให้บริการลูกค้าถึง 4 ครั้งด้วยกัน ครั้งแรกเดือนมีนาคม ครั้งที่สองเดือนพฤษภาคม ครั้งที่สามเดือนสิงหาคม และครั้งที่สี่เดือนตุลาคม แต่ละครั้งที่ไปมีการให้บริการ 2 วัน แต่ละวันมีลูกค้ามารอคิวรับการสักยันต์เป็นจำนวนมาก โดยเฉลี่ยอาจารย์สักยันต์สามารถให้บริการได้วันละ 15 คน อย่างไรก็ตามหากมีลูกค้ามารอคิวจำนวนมากก็จำเป็นต้องสักให้ครบทุกคน ครั้งหนึ่งเมื่อเดือนสิงหาคมที่ผ่านมา อาจารย์สักต้องสักยันต์ให้ลูกค้าวันเดียว 30 คน (สัมภาษณ์อาจารย์สักยันต์, 18 ต.ค. 2562) จากปรากฏการณ์ดังกล่าว ทำให้สามารถพัฒนาเป็นโจทย์วิจัยได้ว่า การสักยันต์ไทยกลายเป็นโครงสร้างพื้นฐานทางความเชื่อของคนเวียดนามปัจจุบันได้อย่างไร?

วัตถุประสงค์การวิจัย

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการกลายเป็นโครงสร้างพื้นฐานทางความเชื่อของการสักยันต์ไทยของคนเวียดนามปัจจุบัน

แนวคิดทฤษฎี

บทความวิจัยนี้เลือกใช้แนวคิด “โครงสร้างพื้นฐาน” (infrastructure) ของ Star มาเป็นกรอบในการพรรณนาวิเคราะห์ ซึ่งเขาเสนอให้พิจารณา “โครงสร้างพื้นฐาน” ในฐานะที่มีคุณสมบัติ/องค์ประกอบดังต่อไปนี้ คือ 1) โครงสร้างพื้นฐานเป็นสิ่งที่ฝังแฝงอยู่ใต้หรือซ่อนอยู่ภายในโครงสร้างความสัมพันธ์ทางสังคมและเทคโนโลยีอื่น ๆ 2) โครงสร้างพื้นฐานนั้นมักจะไม่ใช่ที่ประจักษ์ต่อสายตา 3) โครงสร้างพื้นฐานมีขอบเขตในเชิงพื้นที่และเวลา ที่ครอบคลุมกว้างกว่าปรากฏการณ์หรือสถานที่หนึ่งใด 4) โครงสร้างพื้นฐานเป็นที่รู้จักมักคุ้นสำหรับสมาชิกในสังคมนั้น ๆ 5) โครงสร้างพื้นฐานเชื่อมโยงกับแบบแผนวิถีปฏิบัติบางอย่าง 6) โครงสร้างพื้นฐานประกอบไปด้วยมาตรฐานต่าง ๆ 7) โครงสร้างพื้นฐานมักสร้างขึ้นบนฐานที่มีการประกอบสร้างมาก่อนแล้ว 8) โครงสร้างพื้นฐานกลายมาเป็นสิ่งที่สังเกตเห็นได้เมื่อยามมันล้มเหลว 9) โครงสร้างพื้นฐานนั้นงอกเงยขึ้นเรื่อย ๆ ไม่ได้เกิดขึ้นแบบที่เดียวเสร็จหรือเกิดขึ้นไปพร้อมกันทั่วทั้งโลก (Star, 1999)

จากคุณสมบัติ/องค์ประกอบของ “โครงสร้างพื้นฐาน” ตามคำอธิบายของ Star ดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยเห็นว่ายันต์และการสักยันต์ของไทย จัดเป็นโครงสร้างพื้นฐาน (ทางความเชื่อ) ประเภทหนึ่งเช่นกัน เพราะ 1) เป็นสิ่งที่ฝังแฝงอยู่ภายใต้โครงสร้าง ความสัมพันธ์ทางสังคมของไทยมาอย่างยาวนาน 2) มักจะไม่เป็นที่ประจักษ์ต่อสายตา เพราะปกติมักมีเสื้อผ้ามาปกปิด 3) เป็นที่รู้จักมักคุ้นสำหรับคนไทยเป็นอย่างดี 4) เชื่อมโยงกับแบบแผนวิถีปฏิบัติบางอย่าง (คุ้มครองป้องกันภัย เมตตามหานิยม ฯลฯ) 5) ประกอบไปด้วยมาตรฐานต่าง ๆ คือมีข้อห้ามต่างๆ ควบคุมกำกับผู้ที่สักยันต์ 6) มักสร้างขึ้นบนฐานที่มีการประกอบสร้างมาก่อนแล้ว คือเดิมมาจากอักขระขอมโบราณ ต่อมามีการต่อยอดด้วยการเพิ่มอักขระล้านนา (กรณีอาจารย์สักยันต์ล้านนา) 7) งอกเงยขึ้นเรื่อย ๆ ไม่ได้เกิดขึ้นแบบที่เดียวเสร็จหรือเกิดขึ้นไปพร้อมกันทั่วโลก คือปัจจุบันมีการแพร่กระจายจากไทยไปยังประเทศต่างๆ เช่น จีน ไต้หวัน ฮองกง มาเลเซีย สิงคโปร์ อเมริกา และเวียดนาม

อย่างไรก็ตาม การนำแนวคิด “โครงสร้างพื้นฐาน” ดังกล่าวมาเป็นการอธิบายปรากฏการณ์การสักยันต์ไทยของคนเวียดนามในปัจจุบันนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องพิจารณายันต์และการสักยันต์ในฐานะที่เป็นความสัมพันธ์ที่มีพลวัตแบบหนึ่ง หาใช่สิ่งที่ตายตัวและไร้ชีวิต เพราะมีส่วนอย่างมากในการกำหนดความสัมพันธ์ที่ซับซ้อนระหว่างมนุษย์ วัตถุ และสิ่งต่างๆ นอกจากนี้ จำเป็นต้องวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง “โครงสร้างพื้นฐาน” หนึ่ง กับอีก “โครงสร้างพื้นฐาน” หนึ่งด้วย กล่าวคือ การที่ยันต์และการสักยันต์กลายเป็นโครงสร้างพื้นฐานทางความเชื่อ (ชนิดใหม่) ในสังคมเวียดนามได้นั้น เป็นเพราะเกิดจากความสัมพันธ์/การทำงานร่วมกันของ “โครงสร้างพื้นฐาน” ต่างๆ อันประกอบด้วยโครงสร้างพื้นฐานทางการสื่อสาร (อินเทอร์เน็ต/เฟซบุ๊ก) โครงสร้างพื้นฐานทางการคมนาคมระหว่างประเทศ (ท่าอากาศยาน/สายการบินราคาประหยัด) และโครงสร้างพื้นฐานทางความเชื่อ (อานุกาพ/ความศักดิ์สิทธิ์ของยันต์)

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้เลือกใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงชาติพันธุ์วรรณา โดยเฉพาะการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม การสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ และการติดตามผู้ให้ข้อมูลในลักษณะหลากหลายพื้นที่ (multi-sited ethnography) ผู้วิจัยเริ่มต้นการวิจัยด้วยการติดตาม “ผู้ค้า” เครื่องรางของขลังไทยในเวียดนามที่เดินทางมาเมืองไทย กลุ่มแรกเป็น “ผู้ค้า” รายใหญ่จากนครโฮจิมินห์ จากการแนะนำของนักล่ามเวียดนาม-ไทยที่รู้จักกัน ช่วยให้ผู้วิจัยสามารถเข้าถึง “ผู้ค้า” กลุ่มนี้ครั้งแรกที่วัดแห่งหนึ่งในจังหวัดเชียงใหม่ ต่อมาผู้วิจัยจึงเริ่มติดตามข้อมูลของ “ผู้ค้า” กลุ่มนี้ทางเฟซบุ๊ก เมื่อรู้ว่าพวกเขาได้ว่าจ้างอาจารย์สัณยัตจากจังหวัดเชียงใหม่ไปสัณยัตที่นครโฮจิมินห์ ผู้วิจัยจึงติดต่อนักล่ามขอติดตามไปด้วย เพื่อทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม (ผู้วิจัยช่วยแปลภาษาระหว่างสังเกตการณ์ด้วย) และการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ กลุ่มสองเป็น “ผู้ค้า” รายย่อยจากนครโฮจิมินห์ จากการแนะนำของนักล่ามเวียดนาม-ไทยที่รู้จักกันคนเดิม ผู้วิจัยจึงสามารถเข้าถึง “ผู้ค้า” กลุ่มนี้ครั้งแรกที่ท่าอากาศยานแห่งหนึ่งในจังหวัดกาฬสินธุ์ และเริ่มติดตามข้อมูล “ผู้ค้า” กลุ่มนี้ทางเฟซบุ๊กเช่นกัน เมื่อรู้ว่าพวกเขาว่าจ้างอาจารย์สัณยัตจากจังหวัดกาฬสินธุ์ไปสัณยัตที่นครโฮจิมินห์ ผู้วิจัยจึงขอติดตามไปด้วย โดยอาสาเป็นล่ามแปลภาษาเวียดนาม-ไทยให้ทางกลุ่ม ซึ่งช่วยให้ผู้วิจัยเข้าถึงผู้ให้ข้อมูลได้ง่ายขึ้น

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยประกอบด้วยหัวข้อต่างๆ ดังนี้ คือ 1) “ดาราเวียดนาม” และ “ยันต์ 5 แถว”: จุดเริ่มต้นของสัณยัตไทยในสังคมเวียดนาม หัวข้อย่อยนี้มุ่งให้ภาพการสักและพัฒนาการของสัณยัตไทยในสังคมเวียดนามเท่านั้น 2) อินเทอร์เน็ต สมาร์ทโฟน เฟซบุ๊ก: โครงสร้างพื้นฐานทางการสื่อสาร หัวข้อย่อยนี้มุ่งแสดงให้เห็นโครงข่ายย่อยทั้งอินเทอร์เน็ต สมาร์ทโฟน เฟซบุ๊ก ว่ามีการทำงานร่วมกันอย่างไร 3) ท่าอากาศยาน เชียงใหม่ เวียดนามแอร์ และท่าอากาศยานเตินเซินญี๊ต: โครงสร้างพื้นฐานทางการคมนาคม หัวข้อย่อยนี้มุ่งชี้ให้เห็นการทำงานร่วมกันของโครงข่ายย่อย ไม่ว่าจะเป็นท่าอากาศยาน สายการบิน ทั้งที่ไทยและเวียดนาม ซึ่งทำให้อาจารย์สัณยัตไทยสามารถ

เดินทางได้สะดวกและรวดเร็วขึ้น 4) ดวงชะตา ลายยันต์ การปลุกเสก และข้อห้าม: โครงสร้างพื้นฐานทางความเชื่อ หัวข้อย่อยนี้มุ่งแสดงการทำงานร่วมกันของโครงข่ายย่อยทั้ง ดวงชะตา ลายยันต์ การปลุกเสก และข้อห้ามต่างๆ ว่านำไปสู่ความศักดิ์สิทธิ์ได้อย่างไร

1. “ดาราเวียดนาม” และ “ยันต์ 5 แถว”: จุดเริ่มต้นของสักยันต์ไทยในสังคมเวียดนาม

สังคมเวียดนามมีธรรมเนียมการสักมาตั้งแต่ครั้งอดีตหรือราว 3,000-2,000 ปี ก่อน จากหนังสือพงศาวดาร “Lĩnh Nam chích quái” ตอน “Hồng Bàng thị truyện” ได้มีการบันทึกไว้ว่า “เมื่อครั้งอดีต ชาวบ้านที่อาศัยอยู่บนภูเขา ได้ลงมาจับปลาตามแหล่งน้ำต่างๆ และมักโดนงูใหญ่ทำร้ายจนได้รับบาดเจ็บเป็นประจำ จึงพากันไปเข้าเฝ้าร้องทุกข์กับกษัตริย์ กษัตริย์จึงแนะนำว่า เนื่องจากพวกที่อยู่บนเขาแตกต่างจากพวกที่อยู่ในน้ำ พวกที่อยู่ในน้ำชอบอะไรที่เหมือนตัวเองและเกลียดอะไรที่แตกต่างจากตัวเอง ทำให้พวกเราโดนทำร้ายจนได้รับบาดเจ็บ กษัตริย์จึงออกพระราชโองการให้มีการสักรูปอสุรกายที่อยู่ในน้ำ (มังกร, งู) ตั้งแต่นั้นมาชาวบ้านไม่โดนงูใหญ่ทำร้ายอีก” (Trường Sơn, 2012)

ในสมัยราชวงศ์จิ้น (ค.ศ. 1400-1225) ถือได้ว่าการสักมีความรุ่งเรืองมาก เพราะราชสำนักได้ออกกฎระเบียบบังคับให้ทุกคนต้องสัก ตั้งแต่กษัตริย์ลงไปถึงประชาชนทั่วไป ประกอบกับในสมัยนั้นได้มีกองทัพมองโกลลงมามีใจดี ทำให้เหล่าทหารมีการสักอักษรคำว่า “Sát Thát” (ฆ่าทหารมองโกล) ไว้ที่แขน หรือสักอักษรคำว่า “Thiên Tử Quân” (กองทัพสวรรค์) ที่หน้าผาก ส่วนประชาชนทั่วไปก็มีการสักอักษรเชิงคำขวัญ “Nghĩa dĩ quyền khu”, “hình vu báo quốc” (ยอมสละชีพเพื่อชาติ) อย่างไรก็ตาม เมื่อเข้าสู่รัชสมัยของกษัตริย์ Trần Anh Tông (ค.ศ. 1314-1293) ได้มีการยกเลิกกฎระเบียบบังคับสักที่ถือปฏิบัติกันมา ดังนั้นการสักจึงกลายมาเป็นเรื่องส่วนบุคคลที่ไม่ถือเป็นกฎข้อบังคับอีกต่อไป (Trường Sơn, อ้างแล้ว)

ปัจจุบัน การสักยังคงปรากฏในสังคมเวียดนาม โดยเฉพาะการสักแนวศิลปะ ซึ่งเป็นที่ชื่นชอบของกลุ่มวัยรุ่นหรือคนรุ่นใหม่ ที่ต้องการแสดงออกถึงความเป็นตัวตนของตนเอง ซึ่งการสักแนวศิลปะมีอยู่หลายรูปแบบ เช่น 1) การสัก 3 มิติหรือลวดลาย

เสมือนจริง (Xăm 3D) 2) การสักเป็นรอยแผล (Xăm sẹo lồi) ซึ่งเป็นรูปแบบการสักที่ผู้สักต้องทนต่อความเจ็บปวดอย่างมาก แต่ผู้สักเชื่อกันว่าเป็นการแสดงออกถึงความกล้าหาญอย่างแท้จริง 3) การสักแบบสะท้อนแสง (Xăm phản quang) ซึ่งลายสักมีการสะท้อนแสงในเวลากลางคืน เนื่องจากใช้หมึกสีสะท้อนแสง 4) การสักหิน (Xăm đá) หรือการติดหิน เป็นรูปแบบที่นิยมของวัยรุ่นหญิง เพราะเป็นการติดหินตามส่วนต่างๆ ของร่างกาย และสามารถแกะออกได้ (Hoàng Linh, 2015)

อย่างไรก็ตาม สังคมเวียดนามปัจจุบันยังคงไม่ให้การยอมรับการสักร่างกาย โดยมองว่าคนที่สักร่างกายเป็นคนที่ไม่น่าไว้วางใจ ไม่ควรเข้าใกล้หรือเกี่ยวข้องด้วย ประกอบกับภาพลักษณ์ของคนที่มีรอยสักที่ปรากฏตามหน้าหนังสือพิมพ์ คือเป็นกลุ่มคนที่อยู่ในวงการนักเลง และมักตกเป็นผู้ต้องหาหรืออาชญากรในคดีต่างๆ เช่น รั้งจ้งพันแทง รั้งจ้งทวงหนี้ ขโมย จัปลัน ผาผืนกฎระเบียบ (KHÁNH NGUYỄN, 2016) ดังนั้น การมีรอยสักบนร่างกายจึงกลายเป็นสิ่งน่ารังเกียจของผู้คนในสังคมเวียดนาม เมื่อหลายปีก่อนหนังสือพิมพ์เวียดนามลงข่าวเกี่ยวกับโรงเรียนระดับมัธยมแห่งหนึ่งในเขตผู้ญวต นครโฮจิมินห์ ออกประกาศไม่รับนักเรียนที่มีลักษณะต้องห้ามต่างๆ หนึ่งในนั้นก็คือ ห้ามรับนักเรียนที่มีรอยสักเข้าเรียนต่อในโรงเรียน หากพบภายหลังว่านักเรียนมีรอยสักก็ต้องออกจากโรงเรียนทันที (Vietnamnet, 2016) และเมื่อเร็วๆ นี้ โรงเรียนเตรียมทหารของเวียดนามก็ได้มีการแก้ไขระเบียบการรับสมัครนักเรียนเตรียมทหารใหม่ คือ ไม่รับผู้สมัครที่มีรอยสักเข้าเรียนในโรงเรียนเตรียมทหาร (Hồng Hạnh, 2019)

สำหรับการสักยันต์แบบไทย ถือเป็นรูปแบบใหม่ที่เพิ่งแพร่หลายในสังคมเวียดนาม อย่างน้อยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555 เป็นต้นมา กล่าวคือ ราวต้นปี พ.ศ. 2555 ดารานักแสดงเวียดนามคนหนึ่งชื่อว่า โง่ แทง เวิน (Ngô Thanh Vân) ได้เดินทางมาเมืองไทย เพื่อขอให้อาจารย์หนู (กันภัย) สักยันต์ “5 แถว” ให้ตนเอง และกลายเป็นข่าวทางหน้าหนังสือพิมพ์ของเวียดนามในเวลาต่อมา เมื่อเธอเผยให้เห็นรอยสักดังกล่าวโดยมีการพาดหัวข่าวว่า “Ngô Thanh Vân สักยันต์เหมือน Angelina Jolie” ดาราฮอลลีวูด ที่เคยเดินทางมาสักยันต์กับอาจารย์หนูเมื่อหลายปีก่อน (Chi Mai, 2012) ซึ่งการสักยันต์ของ Ngô Thanh Vân ได้กลายมาเป็นตัวแบบให้ผู้คนในสังคมเวียดนาม

หันมาสนใจการสักยันต์ของไทยมากขึ้น ต่อมาจึงกลายเป็นกระแสการเดินทางมาเมืองไทยเพื่อสักยันต์ "5 แถว" ของคนเวียดนาม โดยเฉพาะกลุ่มคนทำงานบริษัท (Nguyễn Táp, 2015)

กล่าวได้ว่า ในปัจจุบันการสักยันต์แบบไทยเป็นที่นิยมและแพร่หลายอย่างมากในสังคมเวียดนาม ซึ่งการเข้าถึงหรือเป็นเจ้าของลายสักยันต์ไทยของคนเวียดนามสามารถเลือกปฏิบัติได้อย่างน้อย 2 ทางเลือก คือ 1) การเดินทางมาสักยันต์กับอาจารย์ที่เมืองไทย 2) อาจารย์เดินทางไปสักยันต์ให้ถึงเวียดนาม ซึ่งส่วนใหญ่ดำเนินการผ่าน "ผู้ค้าลายสัก" คนเวียดนาม ที่มี "เฟซบุ๊ก" เครือข่ายสังคมออนไลน์แสดงบทบาทสำคัญในฐานะ "ชุมชนเสมือน" (virtual communities) ที่ช่วยให้การติดต่อสื่อสารระหว่าง "ผู้ค้าลายสัก" และ "ลูกค้า" ดำเนินไปได้อย่างง่ายดายและรวดเร็ว

2. อินเทอร์เน็ต สมาร์ทโฟน เฟซบุ๊ก: โครงสร้างพื้นฐานทางการสื่อสาร

เวียดนามเริ่มมีการพัฒนาโครงข่ายอินเทอร์เน็ตมาตั้งแต่ปี ค.ศ. 1991 โดยความร่วมมือของสถาบันเทคโนโลยีสารสนเทศเวียดนามกับอาจารย์จากมหาวิทยาลัยแห่งชาติออสเตรเลีย ในการทดลองเชื่อมต่อระบบคอมพิวเตอร์ของเวียดนามเข้ากับระบบคอมพิวเตอร์ของออสเตรเลียผ่านโครงข่ายโทรศัพท์ และในปี ค.ศ. 1995 มีการร่วมมือกับบริษัทไพรซ์เนียและโทรคมนาคมเวียดนาม เพื่อให้บริการอินเทอร์เน็ตภายในประเทศ ต่อมาในปี ค.ศ. 1997 เมื่อได้รับอนุญาตจากรัฐบาลเวียดนาม จึงมีการให้บริการอินเทอร์เน็ตระหว่างประเทศที่สามารถเชื่อมต่อกับระบบอินเทอร์เน็ตจากทั่วโลก โดยในช่วงแรกมีบริษัทผู้ให้บริการหลักคือ บริษัทไพรซ์เนียและโทรคมนาคมเวียดนาม และบริษัท NetNam ของสถาบันเทคโนโลยีสารสนเทศเวียดนาม (Hiệp hội Internet Việt Nam, 2013) จากนั้นในปี ค.ศ. 2009 บริษัท VinaPhone ซึ่งเป็นบริษัทลูกของกลุ่มบริษัทไพรซ์เนียและโทรคมนาคมเวียดนาม ที่ให้บริการด้านโทรศัพท์ ได้หันมาเปิดให้บริการอินเทอร์เน็ตผ่านโทรศัพท์มือถือ/สมาร์ทโฟนในระบบ 3G ขึ้น และเปลี่ยนมาให้บริการในระบบ 4G ในช่วงปี ค.ศ. -2016 2017 ทำให้การใช้อินเทอร์เน็ตในเวียดนามแพร่หลายมากยิ่งขึ้น (Vietnamnet, 2017) ปัจจุบัน (ค.ศ. 2019) จึงพบว่าจำนวนผู้ใช้บริการอินเทอร์เน็ตทั่วไปในเวียดนามสูงถึง 64 ล้านคน จากจำนวนประชากรทั้งประเทศประมาณ 97 ล้านคน และผู้ใช้บริการ

อินเทอร์เน็ตผ่านโทรศัพท์มือถือ/สมาร์ทโฟนมีจำนวนถึง 61.73 ล้านคน หรือราว 96 เปอร์เซ็นต์ของการใช้อินเทอร์เน็ตทั้งหมด (Tuấn Vũ, 2019)

เฟซบุ๊ก (Facebook) ถือเป็นเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์หนึ่งที่คนเวียดนามใช้กันมาตั้งแต่ปี ค.ศ. 2006 คือนับตั้งแต่เฟซบุ๊กเปิดให้มีการเข้าใช้จากทั่วโลก อย่างไรก็ตาม จนมาถึงปี ค.ศ. 2008 เฟซบุ๊กเริ่มกลายมาเป็นเว็บไซต์ที่ได้รับความนิยมและแพร่หลายในเวียดนาม เมื่อเครือข่ายอินเทอร์เน็ตภายในประเทศได้รับการพัฒนามากขึ้น ส่งผลให้ในปัจจุบัน (ค.ศ. 2019) มีจำนวนผู้ใช้เฟซบุ๊กในเวียดนามสูงถึง 58 ล้านคน ซึ่งจัดอยู่ในลำดับที่ 7 ของประเทศที่มีผู้ใช้เฟซบุ๊กจากทั่วโลก (Đinh Yên Thảo, 2019) ซึ่งการใช้เฟซบุ๊กของคนเวียดนามมีอยู่หลายวัตถุประสงค์ เช่น การติดต่อสื่อสารกับบรรดาเพื่อนฝูงและญาติมิตรทั้งในและต่างประเทศ รับข้อมูลข่าวสารเหตุการณ์ต่างๆ ใช้เป็นช่องทางเสฟสื่อบันเทิงต่างๆ และกลายมาเป็นช่องทางสำคัญในการประกอบธุรกิจโฆษณาซื้อขายสินค้ากันอย่างแพร่หลาย ซึ่งการสัญญันต์ไทยถือเป็นสินค้าประเภทหนึ่งที่สามารถพบเห็นได้ไม่ยากนัก เพียงเข้าไปในเว็บไซต์/แอปพลิเคชันของเฟซบุ๊ก แล้วค้นหาโดยพิมพ์คำว่า “xăm phép thái” “xăm phép 5 dòng” “xăm phép sak yant” “xăm phép salika” “xăm phép kinh 5 dòng” “xăm phép quyền rũ” “xăm phép thỉnh bùa thái” “xăm phép thái lan-yant thai” ก็จะพบว่า มีผู้ค้าลายสัญญันต์ไทยจำนวนหลายรายในเวียดนาม

สำหรับการโฆษณาการสัญญันต์ไทยที่ปรากฏในเฟซบุ๊กของผู้ค้านั้น ส่วนใหญ่มักมีการโพสต์รูปภาพของลายยันต์รูปต่างๆ รวมทั้งการโพสต์ข้อความที่บ่งบอกชื่อเรียกสรรพคุณ เหมาะกับคนที่ประกอบอาชีพอะไร และการสัญญันต์ลายต่างๆ มีราคาเท่าไร พร้อมให้เบอร์โทรศัพท์ติดต่อไว้ด้วย หรือผู้ค้าบางรายยังมีการโพสต์ครีวิดีโอการสัญญันต์สดด้วย ดังตัวอย่างหนึ่งของผู้ค้ารายใหญ่รายหนึ่งในนครโฮจิมินห์ เธอได้โพสต์โฆษณาขายสัญญันต์ไว้ดังนี้ “สักจิ้งจอก 9 หางมหาเสน่ห์ ช่วยในทางสร้างเสน่ห์ ดึงดูดเพศตรงข้าม (อาศัยคุณวิเศษเฉพาะของจิ้งจอก 9 หาง) เป็นที่รักใคร่เอ็นดู เหมาะกับผู้ที่ประกอบอาชีพต่างๆ ดังนี้ นักประชาสัมพันธ์ นักแสดง นักร้อง ผู้ทำงานคลับบาร์ คาราโอเกะ พนักงานเสิร์ฟในภัตตาคารร้านอาหาร...งานที่ต้องการดึงดูดความสนใจจากเพศตรงข้าม การสักจิ้งจอก 9 หางจึงเป็นตัวเลือกที่ดีที่สุดและขลังที่สุด

(ตั้งดูตุลาค้าให้หลงไหล ธุรกิจดีวันดีคืน ป้องกันพวกอิจฉาตาอ่อน ขอเงินทิปได้ง่าย)
ปรับ แก่ และนำโชคแก่ผู้ที่มีปัญหาเรื่องความรัก จะสมหวังในเรื่องความรัก คู่สามีภรรยา
ที่ไม่หวานชื่นเหมือนเกาหรือมีคนหนึ่งคนโดนอกใจ ยันต์จะช่วยให้กลับมารักกันดังเดิม...
ดลใจให้คนรักกลับมาหาตน ช่วยให้มีบเลียงหรือแก้ "ของ" ที่คนอื่นปล่อยมาทำร้าย
ให้โชคให้ลาภ กันภูตผีวิญญาณ สร้างเสน่ห์ ต้องจิ้งจอก 9 หาง ลายเล็กราคา 6 ล้าน
5 แสนด่ง (ประมาณ 10,000 บาท) ลายใหญ่ราคา 8 ล้าน 5 แสนด่ง (ประมาณ
12,500 บาท) ติดต่อ: 0967999xxx" (Nguyen Ha My, โพสต์เมื่อ 17 ก.ย. 2562)

เมื่อผู้ค้าโพสต์ข้อความและรูปภาพลายสักยันต์ลงบนเฟซบุ๊ก กลุ่มคนที่สนใจ
หรือต้องการหาความรู้ข้อมูลประกอบการตัดสินใจสักยันต์ก็จะเข้ามา "ติดตาม/Follow"
หรือ "สนทนา/Chat" เพื่อให้คลายข้อสงสัยต่างๆ เป็นต้นว่า "เวลาลักจะเจ็บมากมั้ย?"
"สักแล้วลบออกได้มั้ย" "สักแล้วขลังจริงหรือเปล่า?" จากการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็น
ทางการชายอายุ 38 ปี บ้านเดิมอยู่จังหวัดกว๋างนิงทางภาคเหนือของเวียดนาม
แต่มาทำงานฝ่ายสินค้าของธนาคารแห่งหนึ่งในนครโฮจิมินห์ เขาเล่าว่า "ระยะ 2 ปีมานี้
เจอแต่เรื่องขวย ๆ โดยเฉพาะเรื่องงาน ซึ่งปกติภรรยา มัก "ติดตาม" เฟซบุ๊กของกลุ่ม
Nguyen Ha My อยู่เป็นประจำ ดังนั้นพอรู้ข่าวผ่านทางเฟซบุ๊กว่าครูบา (พระ)
และอาจารย์สักยันต์จะมาโฮจิมินห์ จึงตัดสินใจมาขอติดดวง ครูบาจึงแนะนำให้สักยันต์
ลายเสือหนูนวดง (มหาอำนาจ นำเกรงขาม) เพราะจะช่วยชีวิตดีขึ้น ตัวเขาเองก็หวัง
ว่า หลังจากสักไปแล้ว ลายสักยันต์จะช่วยลดเรื่องราวร้ายๆ หรือความชวยต่างๆ
ในชีวิตลงได้" (สัมภาษณ์, 18 ต.ค. 2562)

จากเนื้อหาที่กล่าวมาข้างต้น ชี้ให้เห็นว่าโครงสร้างพื้นฐานทางการสื่อสาร
เป็นเงื่อนไขสำคัญที่ทำให้การสักยันต์ไทยสามารถเข้าถึงผู้ศรัทธาในเวียดนามได้อย่าง
รวดเร็วและแพร่หลายมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งโครงข่ายทางการสื่อสารแบบสมัยใหม่
ไม่ว่าจะเป็นโครงข่ายอินเทอร์เน็ต โครงข่ายโทรศัพท์แบบสมาร์ตโฟน และโครงข่าย
สื่อสังคมออนไลน์หรือ "เฟซบุ๊ก" ซึ่งโครงข่ายทั้ง 3 ประเภทนี้ได้กระทำการเชิงส่งเสริม
กันและกันได้อย่างสอดประสาน เพราะหากโครงข่ายอินเทอร์เน็ตไม่เสถียร ก็ส่งผล
ทำให้โครงข่ายโทรศัพท์ทำงานไม่เสถียรไปด้วย และส่งผลไปยังการทำงานของ
โครงข่ายสื่อสังคมออนไลน์ที่ไม่เสถียรอีกทอดหนึ่ง อย่างไรก็ตาม ปฏิเสธไม่ได้ว่า

การทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพของทั้ง 3 โครงข่ายตลอดกว่าทศวรรษที่ผ่านมา เป็นเพราะรัฐมีนโยบายที่เปิดกว้างต่อการเข้าถึงโครงข่ายต่างๆ ของประชาชนร่วมด้วย เพราะต้องไม่ลืมว่าเวียดนามคือรัฐสังคมนิยม ซึ่งรัฐเหล่านี้ส่วนใหญ่ล้วนได้ชื่อว่าเป็นรัฐที่มักผูกขาดการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของประชาชน แต่กรณีเวียดนามกลับต่างไป

แม้คนเวียดนามเพิ่งเข้าถึงโครงข่ายอินเทอร์เน็ต สมาร์ทโฟน และเฟซบุ๊กในลักษณะวงกว้างได้ไม่นานนัก แต่กลับมีการใช้ประโยชน์จากโครงสร้างพื้นฐานประเภทนี้ได้มีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มผู้ค้าเครื่องวางของขลังในเวียดนาม จากข้อมูลข้างต้นจะเห็นได้ว่า ลูกค้านั้นไม่น้อยรับรู้เรื่องราวของการสักยันต์ไทยจากการโพสต์ผ่านโครงข่ายสื่อสังคมออนไลน์ของผู้ค้า อีกทั้งยังสามารถสนทนาแลกเปลี่ยนความเห็นก่อนการตัดสินใจสักได้โดยไม่ต้องมาพบปะกันโดยตรง และเป็นที่น่าสนใจว่าลูกค้าส่วนใหญ่คือกลุ่มคนที่อยู่อาศัยในเมืองใหญ่ของเวียดนาม โดยเฉพาะอย่างยิ่งนครโฮจิมินห์ ซึ่งชีวิตประจำวันสัมพันธ์อยู่กับโครงข่ายพื้นฐานทางการสื่อสารสมัยใหม่อยู่แล้ว ดังนั้นด้วยประสิทธิภาพของการทำงานร่วมกันของโครงข่ายต่างๆ ส่งผลให้เกิดกลุ่มผู้ศรัทธาในสักยันต์ไทยขยายจำนวนเพิ่มมากขึ้น

3. ทำอาภาศยานเชียงใหม่ เวียดนาม และทำอาภาศยานเดินเซินญี๊ต: โครงสร้างพื้นฐานทางการคมนาคม

กรณีของอาจารย์สักยันต์ท่านหนึ่งจากจังหวัดลำพูน ทุกครั้งที่ต้องเดินทางไปสักยันต์ที่เวียดนาม ท่านได้เลือกใช้ทำอาภาศยานเชียงใหม่เป็นทำอาภาศยานต้นทางเสมอ เพราะเดินทางมายังทำอาภาศยานแห่งนี้ได้อย่างสะดวกรวดเร็ว ประกอบกับทำอาภาศยานเชียงใหม่ถือเป็นโครงข่ายทำอาภาศยานต้นทาง (แห่งหนึ่ง) ที่สามารถตอบสนองการเดินทางไปต่างประเทศได้เป็นอย่างดี เนื่องจากมีการพัฒนาและยกระดับมาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งทำอาภาศยานแห่งนี้เดิมชื่อว่า “สนามบินสุเทพ” ก่อสร้างมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2464 ตามพระดำริของนายพลโท หม่อมเจ้าบรมเดช อุปราชมณฑลพายัพ โดยอยู่ในความดูแลของกระทรวงกลาโหม (สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเชียงใหม่, มปป) ปัจจุบันทำอาภาศยานเชียงใหม่อยู่ในความดูแลของบริษัททำอาภาศยานไทยจำกัด (มหาชน) มีศักยภาพในการรองรับผู้โดยสาร 8 ล้านคนต่อปี แต่ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2558

เป็นต้นมา เกิดความหนาแน่นของผู้โดยสาร ทำให้บริษัทท่าอากาศยานไทยจำกัด (มหาชน) มีแผนพัฒนาต่างๆ ขึ้น เช่น งานก่อสร้างทางขับขนานเส้นใหม่พร้อมทางขับออกด่วน เพื่อให้สามารถรองรับเที่ยวบินได้ 31-29 เที่ยวบิน/ชั่วโมง งานก่อสร้างอาคารผู้โดยสารระหว่างประเทศ พื้นที่ 70,000 ตารางเมตร รองรับผู้โดยสารได้ 5.3 ล้านคน/ปี (ประชาชาติธุรกิจ, 1 มี.ค. 2562)

เดิมที่การเดินทางไปเวียดนามด้วยสายการบินต้นทุนต่ำนั้น สายการบิน "ไทยแอร์เอเชีย" มักเป็นตัวเลือกลำดับต้น ๆ ของท่าน ซึ่งมักต้องใช้เวลาค่อนข้างนานกับการมารอต่อเครื่องบินที่สนามบินดอนเมือง (กรุงเทพฯ) เพราะไม่มีการให้บริการแบบบินตรง อย่างไรก็ตาม เมื่อ "เวียดเจ็ตแอร์" สายการบินต้นทุนต่ำจากประเทศเวียดนาม มีการเปิดเที่ยวบินให้บริการบินตรงในเส้นทางโฮจิมินห์-เชียงใหม่ ซึ่งเริ่มให้บริการมาตั้งแต่เดือนธันวาคม พ.ศ. 2560 มีการให้บริการ 4 วันต่อสัปดาห์ (อังคาร พฤหัสบดี ศุกร์ และอาทิตย์) ใช้เวลาในการเดินทางจากต้นทางสู่ปลายทางประมาณ 2 ชั่วโมง โดยออกจากโฮจิมินห์เวลา 11.35 น. ถึงเชียงใหม่เวลา 13.30 น. และกลับจากเชียงใหม่เวลา 14.20 น. ถึงโฮจิมินห์เวลา 16.25 น. (Vietjetair, มปป) ดังนั้น "เวียดเจ็ตแอร์" ได้กลายมาเป็นสายการบินตัวเลือกใหม่สำหรับการเดินทางไปเวียดนามของท่าน

ส่วนท่าอากาศยานปลายทางที่ท่านเดินทางไปถึงก็คือ "ท่าอากาศยานเดินเซินญี๊ต" (โฮจิมินห์) ซึ่งเป็นท่าอากาศยานที่สร้างขึ้นมามีตั้งแต่ปี ค.ศ. 1920 สมัยอาณานิคมฝรั่งเศส เพื่อใช้ในการทหารและการบินพาณิชย์ ต่อมาได้รับการพัฒนาให้มีความทันสมัยมากขึ้นในสมัยเวียดนามใต้ที่มีสหรัฐอเมริกาให้การสนับสนุนช่วยเหลือ ซึ่งมีการเปิดให้บริการมาจนถึงปัจจุบัน (Son Hòa, 2016) อย่างไรก็ตาม แม้ปัจจุบันท่าอากาศยานแห่งนี้ต้องประสบกับความแออัดของเที่ยวบินและจำนวนผู้โดยสาร โดยในปี ค.ศ. 2018 มีจำนวนผู้โดยสารที่มาใช้บริการที่ท่าอากาศยานแห่งนี้ถึง 38.5 ล้านคน ซึ่งปกติสามารถรองรับได้เพียง 25 ล้านคนต่อปี (Châu Như Quỳnh, 2019) แต่ทางการเวียดนามก็พยายามแก้ไขปัญหาดังกล่าวเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ผู้โดยสาร นอกจากนี้ ด้วยทำเลที่ตั้งที่ไม่ไกลจากศูนย์กลางของเมืองโฮจิมินห์ทำให้ใช้เวลาไม่นานในการเดินทางเข้าไปภายในตัวเมือง

จากที่กล่าวมาข้างต้น แสดงให้เห็นว่าโครงสร้างพื้นฐานทางการคมนาคม (ระหว่างประเทศ) เป็นอีกเงื่อนไขสำคัญหนึ่งที่ทำให้อาจารย์สักยันต์ไทยสามารถเดินทางไปเวียดนามได้อย่างสะดวกรวดเร็ว อย่างไรก็ตาม ความสะดวกเร็วดังกล่าวก็ไม่สามารถเกิดขึ้นได้ หากโครงข่ายย่อยต่างๆ ไม่สนองการทำงานร่วมกันอย่างสอดคล้องกัน เราจะเห็นได้ว่าโครงข่ายสนามบินเชียงใหม่ ซึ่งถือเป็นโครงข่ายสนามบินนานาชาติที่ตอบสนองการเดินทางออกนอกประเทศได้อย่างสะดวกรวดเร็ว ไม่จำเป็นต้องเสียเวลาเดินทางมาต่อเครื่องบินที่กรุงเทพฯ หรือกล่าวได้ว่ามีส่วนช่วยให้อาจารย์สักยันต์สามารถเดินทางออกนอกประเทศได้โดยตรง นอกจากนี้ การเกิดขึ้นของโครงข่ายสายการบินต้นทุนต่ำ โดยเฉพาะสายการบิน “เวียดเจ็ตแอร์” ที่เปิดให้บริการบินตรงจากเชียงใหม่สู่เมืองโฮจิมินห์และเมืองโฮจิมินห์สู่เชียงใหม่ ยิ่งทำให้อาจารย์สักยันต์สามารถลดค่าใช้จ่ายของตัวเครื่องบินลงไปได้มาก อีกทั้งโครงข่ายของสนามบิน “เดินเซินญีต” ซึ่งเป็นสนามบินนานาชาติเช่นเดียวกัน ที่มีศักยภาพในการตอบสนองการเดินทางระหว่างประเทศได้เป็นอย่างดี ยิ่งเพิ่มความสะดวกให้กับอาจารย์สักยันต์ไทยมากยิ่งขึ้น เมื่อต้นทุนในการเดินทางลดลง จึงไม่มีความจำเป็นต้องไปบวกเพิ่มในค่าสักยันต์ และเมื่อค่าสักยันต์ไม่สูงมากนัก ผู้ศรัทธาก็สามารถเข้าถึงการสักยันต์ไทยได้ง่ายขึ้นตามไปด้วย

4. ดวงชะตา ลายยันต์ การปลุกเสก และข้อห้าม: โครงสร้างพื้นฐานทางความเชื่อ

4.1 ดวงชะตา

แม้คนเวียดนามที่ต้องการสักยันต์ได้เข้าถึงข้อมูล/ความรู้เกี่ยวกับลายยันต์ต่างๆ จากผู้ค้าผ่านทางเฟซบุ๊กมาแล้วก็ตาม แต่ก็ยังเป็นเพียงการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการสักยันต์ไทยในเบื้องต้นเท่านั้น เพราะในความเป็นจริง “ดวงชะตา” ถือเป็นส่วนสำคัญของการสักยันต์ กล่าวคือคนเวียดนามที่ต้องการสักยันต์จำเป็นต้องทำการดูดวงกับพระอาจารย์/ฤาษีก่อนเสมอ เพื่อประกอบการตัดสินใจและตกลงใจในการสักแต่ละครั้ง ซึ่งปกติแล้วมักตกลงใจสักตามคำแนะนำของพระอาจารย์/ฤาษีดังตัวอย่างของนักแสดง (ตัวประกอบ) รายหนึ่ง “เป็นผู้ชายอายุ 24 ปี เรียนจบจากมหาวิทยาลัยศิลปะการแสดงมาได้ 2 ปี เนื่องจากคนในครอบครัวไม่มีใครอยู่ในวงการ

นี้เลย แต่เพราะความชอบและมีใจรักส่วนตัว ทำให้ต้องเดินรณรงค์ด้วยตัวเอง เขาว่าต่างจากนักแสดงคนอื่นๆ ที่มีคนในครอบครัวอยู่ในวงการ ก็จะมีคนช่วยเหลือทำให้มีความก้าวหน้าเร็ว เมื่อผู้วิจัยถามเขาว่าทำไมถึงอยากสักยันต์ เขาบอกว่าเพราะเห็นพี่ๆ ในวงการนักแสดงนิยมสักยันต์ 5 แถวกัน และอยากมีความก้าวหน้าในอาชีพนักแสดงเหมือนพวกพี่ๆ คนอื่นๆ โดยเริ่มต้นติดตามหาข้อมูลผ่านทางเฟซบุ๊กของแม่ข่ายคนหนึ่ง ของ Nguyen Ha My พอรู้ข่าวทางเฟซบุ๊กที่ว่าอาจารย์จากเมืองไทยจะมาสักยันต์เลยมารอคิวสักบ้าง ตอนแรกอยากสักยันต์ 5 แถวตามคำแนะนำของแม่ข่ายคนนั้น แต่หลังจากดูดวงชะตาแล้ว พระอาจารย์แนะนำให้สัก "พระลักษณะหน้าทอง" เพราะเหมาะกับอาชีพของเขา ซึ่งช่วยหนุนดวงเขาให้ดีขึ้นในอาชีพการงานได้ ในที่สุดเขาจึงตกลงใจที่จะสักลายยันต์ตามคำแนะนำของพระอาจารย์ โดยหวังว่าความซึ้ง/ศักดิ์สิทธิ์ของยันต์ดังกล่าวจะสามารถช่วยเหลือเขาได้จริงในอนาคตข้างหน้า" (สัมภาษณ์, 18 ต.ค. 2562)

4.2 ลายยันต์

ยันต์ 5 แถวถือเป็นลายยันต์ที่คนเวียดนามนิยมสักกันมาก เพราะถือเป็นลายยันต์ที่สามารถหนุนดวงชะตาของผู้สักในลักษณะครอบจักรวาล คือแถวที่หนึ่งมีอานุภาพด้านป้องกันสิ่งชั่วร้าย คุ้มครองครอบครัววงศ์ตระกูล ไฉ่ภูติผีปีศาจ แถวที่สองมีอานุภาพด้านแก้ดวงไม่ดีและสะเดาะเคราะห์ แถวที่สามมีอานุภาพด้านป้องกันคุณไสย แถวที่สี่มีอานุภาพด้านโชคลาภ ทำมาค้าขึ้น เฮงๆ รวยๆ และแถวที่ห้ามีอานุภาพด้านมีเสน่ห์เป็นที่รักใคร่เอ็นดูจากผู้อื่นทั้งเรื่องการงานและความรัก (Nguyen Ha My, โพสต์เมื่อ 16 ก.ย. 2562) อย่างไรก็ตาม จากการติดตามสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม กลุ่มผู้ค้าทั้งรายใหญ่และรายย่อย 2 รายในนครโฮจิมินห์ ผู้วิจัยพบว่ามียันต์อีกหลายลายที่พระอาจารย์/ฤาษีแนะนำให้กับผู้สักยันต์ (ลูกค้า) กรณีกลุ่มผู้ค้ารายย่อยที่เชิญฤาษีกับอาจารย์สักยันต์จากจังหวัดกาฬสินธุ์ไปทำพิธีและสักยันต์ช่วงเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2562 ได้มีการสักยันต์ลายต่างๆ อาทิเช่น 1) ลายยันต์ 5 แถวสาริกา (คือมีรูปนกสาริกาอยู่ตรงกลางยันต์) ให้กับชายอายุ 32 ปี ที่มีอาชีพขายยาให้กับบริษัทยาแห่งหนึ่ง เหตุผลของการแนะนำให้เพิ่มนกสาริกา เพราะจะได้หนุนดวงด้านการพูดจาโน้มน้าวใจลูกค้า 2) ลายยันต์ 1 แถว (เรียกทรัพย์และรักษาทรัพย์) ให้กับหญิงอายุ

22 ปี บริเวณข้อมือด้านในทั้ง 2 ข้าง เนื่องจากดวงชะตาของหญิงคนนี้เป็นคนหาเงินเก่งแต่เก็บเงินไม่อยู่ 3) ลายยันต์พญาครุฑ (อำนาจบารมี ความสำเร็จในหน้าที่การงาน) ให้กับชายอายุ 34 ปี อาชีพรับเหมาก่อสร้าง เพื่อหนุนดวงให้ชนะการประมูลและประสบความสำเร็จในกิจการรับเหมาก่อสร้าง (สังเกตการณ์, 11-10 ส.ค. 2562)

ส่วนกรณีผู้ค้ารายใหญ่ที่เชิญพระอาจารย์กับอาจารย์สัญญัตต์จากจังหวัดลำพูนไปทำพิธีและสัญญัตต์ช่วงเดือนตุลาคม พ.ศ. 2562 ที่ผ่านมานั้น ได้ทำการสัญญัตต์ให้กับลูกค้าเวียดนามในหลากหลายลายเช่นกัน อาทิเช่น 1) ลายยันต์เศียรฤาษี (มหาลาภ มหามงคล ช่วยให้เกิดลัทธิลาภ) ให้กับชายอายุ 32 ปี 2) ลายยันต์โภคทรัพย์ (เงินทองไหลมาเทมา มีไว้ไม่อดตาย ทำมาค้าขึ้น มีเมตตามหานิยม) ให้กับหญิงอายุ 37 ปี นักธุรกิจจากฮานอย 3) ลายยันต์ดอกบัว 9 กลีบ/กาบ (เมตตามหานิยมให้คนรักคนชอบ) ให้กับหญิงอายุ 38 ปี พนักงานของบริษัทแห่งหนึ่ง 4) ลายยันต์เสือ (อำนาจบารมี นำเกรงขาม) ให้กับชายอายุ 38 ปี พนักงานฝ่ายสินเชื่อธนาคาร 5) ลายยันต์ราหู (เมตตามหานิยม แคล้วคลาดปลอดภัย เปลี่ยนเรื่องร้ายให้กลายเป็นดี) ให้กับชายอายุ 28 ปี อาชีพขายหอย 6) ลายยันต์หัวใจขุนแผน (เป็นลายล้านนาเด่นด้านเมตตามหานิยม คงกะพัน เสน่ห์) ให้กับชายอายุ 24 ปี อาชีพขายมอเตอร์ไซด์มือสอง 7) ลายยันต์สรีรกา (ช่วยเรื่องโชคลาภ คำพูดคำจา) ให้กับหญิงอายุ 24 ปี ทำงานเกี่ยวกับการเสริมความงาม 8) ลายยันต์ 2 แถว (เสริมความสามารถเสริมโชคลาภ) ให้กับชายอายุ 26 ปี สามีของแม่ข่ายคนหนึ่งของผู้ค้ารายใหญ่คนหนึ่ง 9) ลายยันต์ดอกจัน (เมตตามหานิยม) ให้กับหญิงอายุ 27 ปี แม่ข่ายของผู้ค้ารายใหญ่คนหนึ่ง (สังเกตการณ์, 19-18 ต.ค. 2562)

นอกจากนี้ ลายยันต์ต่างๆ ที่คนเวียดนามเลือกสักนั้น มีอยู่ 2 แบบด้วยกัน คือ 1) แบบสักหมึก และ 2) แบบสักน้ำมัน เป็นที่นึ่งสังเกตว่า สำหรับคนที่เลือกสักหมึกมักเป็นคนที่ประกอบอาชีพอิสระ เช่น ทำธุรกิจส่วนตัว ค้าขาย เจ้ามือหอย เจ้ามือพนันบอล ส่วนคนที่เลือกสักน้ำมัน มักเป็นคนที่มืออาชีพพนักงานบริษัทต่างๆ เช่น พนักงานธนาคาร พนักงานสถานเสริมความงาม เพราะไม่ต้องการให้ใครมองเห็น โดยเฉพาะอย่างยิ่งนายจ้าง หากโชคร้ายอาจถึงขั้นโดนไล่ออกจากงานได้ อย่างไรก็ตาม คนที่เลือกสักทั้ง 2 แบบก็มีเช่นเดียวกัน ดังตัวอย่างกรณีชายอายุ 33 ปี พนักงานฝ่ายตรวจสอบ

คุณภาพเฟอร์นิเจอร์ส่งออก (เจ้าของบริษัทเป็นคนเยอรมัน) เขาเลือกสักยันต์หน้าเสือที่ปาชาวาแบบน้ำมัน และสักยันต์โภคทรัพย์ที่หัวไหล่ขวาแบบหมึก เมื่อผมถามเขาว่าทำไมจึงไม่เลือกสักหมึกทั้ง 2 ลาย เขาตอบว่า "การสักหมึกลายสัตว์ต่างๆ หากคนอื่นเห็นเข้าจะมองว่าเป็นคนไม่ดี เพราะโยงกับภาพลักษณ์การเป็นสมาชิกของกลุ่มนักร้อง ส่วนการสักเฉพาะลายยันต์นั้นคนทั่วไปพอยอมรับได้ ถึงกระนั้นเขาก็เน้นย้ำกับอาจารย์สักยันต์ว่า อย่าให้ลายยันต์ (โภคทรัพย์) โผล่ออกจากแขนเสื้อ" (สัมภาษณ์, 19 ต.ค. 2562)

4.3 การปลุกเสก

ลายยันต์ที่ไม่ได้รับการปลุกเสกถือเป็นลายยันต์ที่ไม่สมบูรณ์ ดังนั้นการสักยันต์ในแต่ละครั้งจึงจำเป็นต้องมีการปลุกเสกทุกครั้ง กรณีของอาจารย์สักยันต์จากจังหวัดกาฬสินธุ์ (ชายอายุ 22 ปี) เนื่องจากเรียนการสักแบบศิลปะมาจากโรงเรียนสอนศิลปะการสักที่กรุงเทพฯ ไม่ได้เรียนสักยันต์กับอาจารย์สักยันต์มาโดยตรง (สัมภาษณ์, 9 ต.ค. 2562) ดังนั้นหลังจากที่สักยันต์ให้ลูกค้าเสร็จเรียบร้อยแล้ว ก็ต้องให้ท่านฤๅษีทำพิธีปลุกเสกให้ ด้วยการแตะมือไปที่ลายยันต์ พร้อมกับบริกรรมคาถา สุดท้ายจะมีการติดแผ่นทองคำเปลวที่ลายยันต์ ส่วนกรณีของอาจารย์สักยันต์จากจังหวัดลำพูน (ชายอายุ 23 ปี) ซึ่งร่ำเรียนวิชาสักยันต์กับอาจารย์สักยันต์หลายคนทั้งที่จังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดเลย (สัมภาษณ์, 18 ต.ค. 2562) ดังนั้นในกระบวนการสักยันต์และปลุกเสก ท่านจะทำจนแล้วเสร็จเพียงคนเดียว คือในขณะที่ทำการสักยันต์ก็มีการบริกรรมคาถา (ในใจ) ปลุกเสกลายยันต์ไปพร้อมกัน และสุดท้ายจะมีการติดแผ่นทองคำเปลวที่ลายยันต์ด้วยเช่นกัน

ดังที่กล่าวไปแล้วว่า คนที่สักยันต์มีความเชื่อว่าอานุภาพความขลัง/ศักดิ์สิทธิ์ของยันต์ไม่มีความคงทนถาวร จึงจำเป็นต้องมีการปลุกเสกใหม่อยู่เสมอ ดังนั้นจึงมีลูกค้าเก่า/ผู้ที่เคยสักยันต์ไปแล้ว เดินทางกลับมาให้อาจารย์สักยันต์ปลุกเสกลายยันต์ให้กับตนเองอีกครั้ง กรณีของอาจารย์สักยันต์จากจังหวัดกาฬสินธุ์ เนื่องจากเพิ่งไปสักที่ไฮจิมนท์เป็นครั้งแรก จึงยังไม่มีลูกค้าเก่า แต่กรณีของอาจารย์สักยันต์จากจังหวัดลำพูน ปรากฏว่ามีลูกค้าเก่ากลับมาให้ปลุกเสกยันต์ให้ใหม่พอสมควร เท่าที่ผู้วิจัยนั่งเฝ้าสังเกตการณ์พบว่ามี 1) หญิงอายุ 20 เศษ ปลุกเสกยันต์ดอกบัว 2) ชายอายุ 33 ปี

ปลุกเสกยันต์พญานาค 3) ชายอายุ 24 ปี ปลุกเสกยันต์ 5 แถว 4) หญิงอายุ 23 ปี ผู้ร่วมงานของแม่ข่ายของผู้ค้ารายใหญ่ ปลุกเสกยันต์ดอกบัว 5) หญิงอายุ 25 ปี ผู้ร่วมงานของแม่ข่ายของผู้ค้ารายใหญ่ ปลุกเสกยันต์ 2 แถว 6) ชายอายุ 26 ปี ปลุกเสกยันต์ซุก 7) ชายอายุ 35 ปี แม่ข่ายของผู้ค้ารายใหญ่มาจากจังหวัดอานฮาง ปลุกเสกยันต์พญานาค 8) หญิงอายุ 25 ปี แม่ข่ายของผู้ค้ารายใหญ่ ปลุกเสกยันต์ 2 แถว ซึ่งการปลุกเสกแต่ละครั้ง ลูกค้าต้องยกพานคำครู (เงินคำครูแล้วแต่ศรัทธา เท่าที่สังเกตใส่กัน 2-1 แสนด่ง/คน) ให้กับอาจารย์สักยันต์ จากนั้นอาจารย์สักยันต์จึงนำเศียรฤาษีมาครอบศีรษะลูกค้าพร้อมบริกรรมคาถา แล้วนำแผ่นทองคำเปลวมาติดที่ลายยันต์ถือเป็นอันเสร็จพิธี (สังเกตการณ์, 19-18 ต.ค. 2562)

4.4 ข้อห้าม

การเข้าถึงการใช้งานด้านต่างๆ ของผู้ที่สักยันต์ หรือการบรรลุเป้าหมายของการสักยันต์ได้นั้น สิ่งสำคัญประการหนึ่งก็คือ ผู้สักยันต์ต้องปฏิบัติตามข้อห้ามต่างๆ ตามที่อาจารย์สักยันต์สั่งไว้ เพราะหากไม่ปฏิบัติตามหรือละเมิดข้อห้าม ยันต์ที่สักไปก็จะเสื่อมอานุภาพลง ซึ่งข้อห้ามของอาจารย์แต่ละคน/สำนักอาจแตกต่างกันไป ตัวอย่างสำนักสักยันต์อาจารย์หมึก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีข้อห้ามไว้ว่า 1) ห้ามด่าพ่อแม่ ครูบา อาจารย์ 2) ห้ามถ่มน้ำลายลงใต้อุ้งมือ 3) ห้ามร่วมเพศกับหญิงมีประจำเดือน (ผู้ชาย) และห้ามร่วมเพศขณะมีประจำเดือน (ผู้หญิง) 4) ห้ามอม ห้ามเลีย 5) ห้ามเป็นชู้กับ ผัว, เมีย ชาวบ้าน 6) ห้ามเสเพลเสพติด 7) ห้ามกินผัก ห้ามกินแพง ห้ามกินบวบ 8) ห้ามรดรดรดตากผ้า 9) ห้ามกินชะอม เฉพาะคนที่สักสาวริกา, นกกระเวก และยันต์จะขลังได้ต้องมีความเชื่อ 3 ข้อดังนี้ 1) เชื่อมั่นในครูบา อาจารย์ 2) เชื่อมั่นในรูปสัก รอยสัก 3) เชื่อมั่นตนเองในการรักษาข้อห้าม ส่วนสำนักสักยันต์วัดบางพระจังหวัดนครปฐม (มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักของคนในวงการ) มีข้อห้ามไว้ว่า 1) ห้ามกินมะเฟือง พักทอง หรือผักแพง บวบ น้ำเต้า 2) ห้ามผิดลูกผิดเมียผู้อื่น 3) ห้ามแข่งดำ, ใส่ร้าย, ใส่ความผู้อื่น มารดาคนอื่น 4) ห้ามทานอาหารจากงานแต่งงาน หรืองานเลี้ยงต่างๆ 5) ห้ามกินข้าวกันบาตร หรือไม่ทานของเหลือจากผู้อื่น 6) ห้ามลอดรดรดตากผ้า หรืออาคารชานบ้านที่ยื่นออกมาจากตัวบ้าน 7) ห้ามลอดไม้ค้ำต้นกล้วย 8) ห้ามลอดสะพานหัวเดียว 9) ห้ามนั่งบนเชรามิกที่แตกหักหรือชำรุด 10) ห้ามผู้หญิง

นอนข้างบนหรือนั่งข้างบนตัว 11) ห้ามนำเสื้อหรือกระโปรงของผู้หญิงข้ามหน้า โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้หญิงที่มีประจำเดือน (ไม่ปรากฏชื่อผู้เขียน, 29 พ.ย. 2562) จากข้อห้ามทั้งหมดที่กล่าวมา เป็นที่น่าสังเกตว่า อาจารย์ลักยันต์ทั้งจากจังหวัดกาฬสินธุ์ และลำพูนได้ทำการลดทอนข้อห้ามต่างๆ ลง เพื่อให้เหมาะสมและปฏิบัติได้ง่ายขึ้นกับผู้สักที่เป็นคนเวียดนาม ซึ่งข้อห้ามมีลักษณะคล้ายคลึงกัน คือ 1) ห้ามว่าร้าย/ดูดำพ่อบุญ 2) ห้ามผิดลูกเมีย (ผัว) ขาวบ้าน 3) ห้ามถ่มน้ำลายลงโถส้วม ส่วนเรื่องอาหารการกินก็ไม่มีข้อห้ามอื่นใด (สังเกตการณ์, 11-10 ส.ค. 2562 และ 19-18 ต.ค. 2562)

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่าอานุกาพหรือความศักดิ์สิทธิ์ของยันต์ไม่สามารถเกิดขึ้นได้เลย หากปราศจากการทำงานร่วมกันของโครงข่ายย่อยต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นดวงชะตา ลายยันต์ การปลุกเสก และข้อห้าม เพราะหากระบบย่อยหนึ่งใดไม่ทำงาน ก็จะส่งผลกระทบต่อโครงข่ายระบบความขลัง/ศักดิ์สิทธิ์ได้ ดังนั้นการลักยันต์ในแต่ละครั้งจำเป็นต้องมีการดูดวงชะตาของผู้ที่ต้องการลักยันต์เป็นรายบุคคล จากนั้นจึงมีการเลือกลายยันต์เพื่อหนุนดวงให้เหมาะสมกับแต่ละคน สุดท้ายจึงทำการลงมือลักยันต์พร้อมทั้งการปลุกเสก และกำชับเรื่องข้อห้ามต่างๆ จึงถือว่าโครงข่ายระบบความขลัง/ศักดิ์สิทธิ์ต่างๆ ทำงานร่วมกันได้อย่างเสร็จสิ้นสมบูรณ์ อย่างไรก็ตามจากความเชื่อของผู้ลักยันต์ที่ว่าอานุกาพความขลัง/ศักดิ์สิทธิ์ของยันต์ไม่มีความคงทนถาวร จึงจำเป็นต้องมีการปลุกเสกใหม่อยู่เสมอ

สรุปและอภิปรายผล

ปัจจุบันปฏิเสธไม่ได้ว่ายันต์ไทยได้เข้าไปเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตประจำวันของคนเวียดนาม (บางกลุ่ม) ไปแล้ว และปฏิเสธไม่ได้เช่นกันว่าดาราเวียดนามที่ชื่ออิง แวง เวิน คือคนแรกๆ ที่ทำให้ยันต์และการลักยันต์ไทย กลายเป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลายของคนเวียดนามทั่วไป โดยเฉพาะเรื่องราวการเดินทางมาลักยันต์ที่เมืองไทยของเธอ ที่ได้รับการตีพิมพ์บนหน้าหนังสือพิมพ์หรือสื่อออนไลน์เวียดนามต่างๆ ซึ่งคนเวียดนามยังคงให้ความนิยมลักยันต์ไทยมาอย่างต่อเนื่อง โดยเห็นได้จากผู้ค้าเวียดนามหลายกลุ่ม ได้มีการเชิญอาจารย์ลักยันต์ไปลักยันต์ให้กับลูกค้าที่เวียดนามอยู่เป็นประจำ 4-3 ครั้งต่อปี ปรากฏการณ์ดังกล่าวมีคุณค่าเพียงพอที่จะนำมาอภิปรายถกเถียงว่าในท้ายที่สุดแล้ว

การสักยันต์ไทยเป็นแค่เพียงกระแสนิยมชั่วคราวระยะเวลาหนึ่งเท่านั้น หรือสามารถตีความได้ว่าการสักยันต์ไทยกลายเป็นโครงสร้างพื้นฐานทางความเชื่อของคนเวียดนาม (บางกลุ่ม) ไปแล้วในปัจจุบัน

ผู้วิจัยมองว่าหากนำเอาคุณสมบัติ/องค์ประกอบของ “โครงสร้างพื้นฐาน” ตามที่ Star ให้ไว้มาพิจารณาพร้อมกับมิติของความเชื่อ ก็จะได้เห็นว่ายันต์หรือการสักยันต์ไทยในเวียดนามจัดเป็นโครงสร้างพื้นฐานทางความเชื่อ (ชนิดใหม่) ของผู้ศรัทธา (บางกลุ่ม) เช่นเดียวกัน เพราะ 1) แม้ยันต์ไทยจะเป็นของใหม่ในสังคมเวียดนาม แต่การสักก็เป็นสิ่งที่ฝังแน่นอยู่ในโครงสร้างความสัมพันธ์ทางสังคมของเวียดนามมาอย่างยาวนาน ดังนั้นการสักยันต์ไทยจึงไม่ใช่สิ่งแปลกปลอม แต่เป็นสิ่งที่ก่อตัวจากรากฐานความเชื่อเดิมที่มีอยู่แล้วในสังคมเวียดนาม 2) สืบเนื่องจากสังคมเวียดนามทั่วไปมีมุมมองในทางลบต่อการสัก ดังนั้นผู้สักหรือผู้ศรัทธาจึงจำเป็นต้องซ่อนเร้นรอยสักไม่ให้เป็นที่ประจักษ์ต่อสายตาคนทั่วไป โดยเฉพาะผู้ที่รับราชการยังต้องปิดบังซ่อนเร้นรอยสักอย่างมิดชิด เพราะการสักถือว่ามีดระเบียบของทางราชการ 3) กลุ่มคนเวียดนามที่ศรัทธาสักยันต์ไทย ส่วนใหญ่คือกลุ่มคนที่อาศัยอยู่ในเมืองใหญ่ ไม่ว่าจะเป็นเมืองโฮจิมินห์หรือกรุงฮานอย ซึ่งชีวิตประจำวันต้องเผชิญกับความแออัดในเชิงพื้นที่และความเร่งรีบทางด้านเวลา เพื่อการเอาตัวรอดจากการแข่งขันกันสูงในเมืองใหญ่ 4) จริงอยู่ที่ความมักคุ้นต่อการสักยันต์ไทยของคนเวียดนามทั่วไปอาจมีน้อย แต่จากการทำงานของโครงข่ายทางการสื่อสารต่าง ๆ นับวันสังคมเวียดนามยิ่งคุ้นเคยมากยิ่งขึ้น 5) คนเวียดนามส่วนใหญ่เชื่อถือในสิ่งเหนือธรรมชาติหรือสิ่งศักดิ์สิทธิ์เป็นทุนเดิมอยู่แล้ว ดังนั้นการเพิ่มเติมยันต์ไทยเข้าเป็นส่วนหนึ่งของความเชื่อดังกล่าว จึงสามารถเข้ากันได้ดีกับแบบแผนวิถีปฏิบัติบางอย่างที่มีอยู่เดิมในสังคม 6) ยันต์ก็เหมือนกับความเชื่ออื่นในสังคมเวียดนามที่ต้องอิงกับมาตรฐานบางอย่าง เช่น ข้อห้าม ดังประโยคที่ว่า “có thờ có thiêng, có kiêng có lành” หรือ “จะศักดิ์สิทธิ์ได้ก็ต้องมีการบูชา, จะประสพผลดีได้ก็ต้องปฏิบัติตามข้อห้าม” 7) ความเชื่อการสักยันต์ไทยในเวียดนามประกอบสร้างจากการสักที่มีอยู่เดิมในสังคมเวียดนาม 8) อานุภาพ/ความขลังของยันต์ไทยเสื่อมคลายลงตามเวลา ดังนั้นจึงต้องทำการปลุกเสกอยู่เป็นประจำ ไม่เช่นนั้นยันต์ไทยก็ไม่ต่างจากรูปสลักทั่ว ๆ ไป 9) เป็นที่น่าสังเกตว่า เดิมทียันต์ไทยในเวียดนามเป็นที่

รู้จักจากดารานักแสดงในแวดวงคนบันเทิง แต่ปัจจุบันได้มีการแพร่กระจายไปยังคนในวงการอื่น ๆ เช่น ข้าราชการ พนักงานบริษัท ฯลฯ ร่วมด้วย

อย่างไรก็ตาม แม้การสักยันต์ไทยในเวียดนามจะเข้าข่ายคุณสมบัติ/องค์ประกอบของ “โครงสร้างพื้นฐาน” ตามที่ Star ให้ไว้ แต่หากปราศจากการทำงานร่วมกันกับโครงสร้างพื้นฐานทางการสื่อสารและการคมนาคมระหว่างประเทศแล้ว ก็เป็นการยากที่ทำให้การสักยันต์ไทยแพร่หลายในสังคมเวียดนามดังเช่นปัจจุบัน เราจะเห็นว่าจำนวนคนเวียดนามที่ใช้สื่อสังคมออนไลน์อย่าง “เฟซบุ๊ก” มีเป็นจำนวนหลายสิบล้านคน ประกอบกับโครงข่ายอินเทอร์เน็ตที่มีความเร็วสูงในเวียดนาม ทำให้การเข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับยันต์ไทยง่ายและสะดวก ส่งผลต่อการตัดสินใจสักได้ง่ายเช่นกัน นอกจากนี้โครงข่ายการคมนาคมไม่ว่าจะเป็นสนามบิน สายการบินราคาประหยัด มีส่วนสำคัญที่ทำให้ราคาค่าสักยันต์ถูกลง เพราะเมื่อเทียบกับการเดินทางมาสักที่เมืองไทยเป็นรายบุคคล การเชิญอาจารย์ไปสักยันต์ที่เวียดนามสามารถลดค่าใช้จ่ายได้มากกว่า ดังนั้นการทำงานที่สอดคล้องกันอย่างลงตัวระหว่างโครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ มีส่วนสำคัญอย่างมากที่ทำให้ยันต์และการสักยันต์ไทยแพร่หลายในสังคมเวียดนามได้อย่างรวดเร็วและกว้างขวางยิ่งขึ้น จนกลายเป็นโครงสร้างพื้นฐานทางความเชื่อ (ชนิดใหม่) ของคนเวียดนาม (บางกลุ่ม) ในปัจจุบัน

เอกสารอ้างอิง

- ประชาชาติธุรกิจ. (2562). *ทอท.ขยายสนามบินเชียงใหม่ 1.5 หมื่นล้าน รับผิดชอบโดยสวทชลัก คาคปี'65 และ 16.5 ล้านคน*. สืบค้นจาก <https://www.prachachat.net/local-economy/news296099->, เมื่อ 22 พฤศจิกายน 2562.
- ไม่ปรากฏชื่อผู้เขียน. (มปป). *กฎของการสักยันต์* สืบค้นจาก <http://www.sakyant.net/sakyant-rules.php>, เมื่อ 29 พฤศจิกายน 2562.
- สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเชียงใหม่. (มปป). *สนามบินเชียงใหม่เมื่อ พ.ศ. 2513*. สืบค้นจาก http://library.cmu.ac.th/ntic/picturelanna/detail_picturelanna.php?picture_id=1673, เมื่อ 22 พฤศจิกายน 2562.

- Star, S. L. (1999). The ethnography of infrastructure. *American Behavioral Scientist*, 43 (3), 377-391.
- Đinh Yên Thảo. (2019). *Mạng xã hội nội địa Việt Nam và ‘giấc mơ Steve Jobs’* [สื่อสังคมออนไลน์ท้องถิ่นเวียดนามและ “ความฝันสตีฟ จ๊อบ”]. สืบค้นจาก <https://www.voatiengviet.com/a/lotus-nguyen-manh-hung-mang-xa-hoi/5089088.html>, เมื่อ 15 พฤศจิกายน 2562.
- Chi Mai. (2012). *Ngô Thanh Vân xăm hình giống Angelina Jolie* [โง่ แถง เวินสักยันต์เหมือนแองเจลิน่า โจลี่] สืบค้นจาก <https://vnexpress.net/giai-tri/ngo-thanh-van-xam-hinh-giong-angelina-jolie1919840-.html> เมื่อ 23 กันยายน 2562.
- Châu Như Quỳnh. (2019). *Vi sao diện tích sân bay Tân Sơn Nhất hiện chỉ bằng 4/1 so với năm 1975?* [เหตุใดพื้นที่ท่าอากาศยานเตินเซินญี๊ตในปัจจุบันจึงมีขนาดเพียง 4/1 เมื่อเทียบกับปี 1975]. สืบค้นจาก <https://dantri.com.vn/xa-hoi/vi-sao-dien-tich-san-bay-tan-son-nhat-hien-chi-bang-14-so-voi-nam20190822010912278-1975-.htm>, เมื่อ 25 พฤศจิกายน 2562.
- Hiệp hội Internet Việt Nam. (2013). *LỊCH SỬ VÀ NHỮNG MỐC SON PHÁT TRIỂN INTERNET VIỆT NAM* [ประวัติและช่วงเวลาสำคัญของการพัฒนาอินเทอร์เน็ตเวียดนาม]. สืบค้นจาก <http://via.org.vn/Lich-su-va-nhung-moc-son-phat-trien-Internet-Viet-Nam>, เมื่อ 14 พฤศจิกายน 2562.
- Hoàng Linh. (2015). *TỤC XĂM MÌNH XUA VÀ NAY* [ธรรมเนียมการสักร่างกายในอดีตและปัจจุบัน]. สืบค้นจาก <http://tadri.org/vi/news/Phong-tuc-xua-va-nay/TUC-XAM-MINH-XUA-VA-NAY296-/>. เมื่อ 24 กันยายน 2562
- Hồng Hạnh. (2019). *Thí sinh có hình xăm, chữ xăm không được xét tuyển vào trường quân đội* [ไม่รับสมัครผู้ที่มียรอยสักเข้าเรียนในโรงเรียนเตรียมทหาร]. สืบค้นจาก <https://dantri.com.vn/giao-duc-khuyen-hoc/thi-sinh-co-hinh-xam-chu-xam-khong-duoc-xet-tuyen-vao-truong-quan-doi201903-14155924132.htm>. เมื่อ 28 ตุลาคม 2562.

- KHÁNH NGUYỄN. (2016). *Vì sao xăm trổ hay bị kỳ thị, bị gọi là 'đối tượng'?* [ทำไมการสักมักโดนรังเกียจ ถูกเรียกว่า "เป้าหมาย"?]. สืบค้นจาก <https://vtc.vn/vi-sao-xam-tro-hay-bi-ky-thi-bi-goi-la-doi-tuong-d270219.html>. เมื่อ 25 ตุลาคม 2562
- Nguyễn Tập. (2015) *Huyền thuật ở Thái Lan: Xăm 'bùa' [ไสยเวทย์ที่เมืองไทย: สักยันต์]*. สืบค้นจาก <https://thanhnien.vn/van-hoa/huyen-thuat-o-thai-lan-xam-bua529656-.html>. เมื่อ 23 กันยายน 2562.
- Sơn Hòa. (2016). *Sân bay Tân Sơn Nhất 100 năm trước của Sài Gòn [ท่าอากาศยานเตินซินญีต 100 ปีก่อนของไซ่ง่อน]*. สืบค้นจาก <https://vnexpress.net/thoi-su/san-bay-tan-son-nhat-100-nam-truoc-cua-sai-gon3462349-.html>. เมื่อ 25 พฤศจิกายน 2562.
- Trường Sơn. (2012). *Bí ẩn "thú" xăm mình của người Việt cổ [ลึกลับการสักร่างกายของคนเวียดนามในอดีต]*. สืบค้นจาก <https://dantri.com.vn/dien-dan/bi-an-thu-xam-minh-cua-nguoi-viet-co-1351189034.htm>. เมื่อ 24 กันยายน 2562.
- Tuấn Vũ. (%6,72 .(2019 người dùng sẽ truy cập Internet qua smartphone năm 2025 [ผู้ใช้บริการอินเทอร์เน็ตผ่านระบบสมาร์ตโฟนในปี 2025 จะมีจำนวนถึง 72.6 เปอร์เซนต์]. สืบค้นจาก <https://vnexpress.net/so-hoa/-6-72nguoi-dung-se-truy-cap-internet-quua-smartphone-nam3975528-2025-.html>. เมื่อ 14 พฤศจิกายน 2562.
- Vietnamnet. (2016). *Không nhận học sinh có hình xăm trổ, đồng tính [ไม่รับนักเรียนมีรอยสัก, มีความหลากหลายทางเพศ]*. สืบค้นจาก <https://vtc.vn/khong-nhan-hoc-sinh-co-hinh-xam-tro-dong-tinh-d270208.html>. เมื่อ 28 ตุลาคม 2562.
- Vietnamembassy-thailand. (2019). *Những điều chưa biết về hình xăm chữ thái [ข้อที่ยังไม่รู้เกี่ยวกับลายสักรูปอักษรไทย]*. สืบค้นจาก <https://vietnamembassy-thailand.org/hinh-xam-chu-thai/>. เมื่อ 28 ตุลาคม 2562.

Vietnamnet. (2017). *Internet Việt Nam: 20 năm phát triển và những bước tiến vượt bậc* [อินเทอร์เน็ตเวียดนาม: 20 ปีแห่งการพัฒนาและความก้าวหน้าเหนือระดับ]. สืบค้นจาก <https://vietnamnet.vn/vn/cong-nghe/tin-cong-nghe/internet-viet-nam-20-nam-phat-trien-va-nhung-buoc-tien-vuot-bac-412438.html>. เมื่อ 14 พฤศจิกายน 2562.

Vietjetair. (2016). *Vietjet mở cùng lúc 2 đường bay TP.HCM đi Phuket & Chiang Mai (Thái Lan), tung siêu khuyến mại tất cả đường bay quốc tế* [เวียดนามเจ็ทเปิดเส้นทางบินพร้อมกัน 2 เส้นทาง บินจากโฮจิมินห์สู่ภูเก็ตและเชียงใหม่ (ประเทศไทย), กระหน่ำโปรโมชั่นทุกเส้นทางบินระหว่างประเทศ] .สืบค้นจาก <https://www.vietjetair.com/Sites/Web/vi-VN/NewsDetail/tin-tuc/2928/vietjet-mo-cung-luc-2-duong-bay-tphcm-di-phuket-and-chiang-mai-thai-lan-tung-sieu-khuyen-mai-tat-ca-duong-bay-quoc-te> .เมื่อ 25 พฤศจิกายน 2562.

Nguyen Ha My. (2562). “Xăm hỏ ly quyền rử” [สักจิ้งจอก 9 หางมหาเสน่ห์] สืบค้นจากเฟซบุ๊ก Nguyen Ha My เมื่อ 10 ตุลาคม 2562.

Nguyen Ha My. (2562). “Xăm phép 5 dòng” [สัถยันต์ 5 แถว] สืบค้นจากเฟซบุ๊ก Nguyen Ha My เมื่อ 10 ตุลาคม 2562.

(ลูกค้า, ชายอายุ 38 ปี, การสื่อสารส่วนบุคคล, วันที่ 18 ต.ค. 2562, ร้านของผู้ค้ารายใหญ่คนหนึ่ง ณ. นครโฮจิมินห์ เวียดนาม)

(ลูกค้า, ชายอายุ 24 ปี, การสื่อสารส่วนบุคคล, วันที่ 18 ต.ค. 2562, ร้านของผู้ค้ารายใหญ่คนหนึ่ง ณ. นครโฮจิมินห์ เวียดนาม)

(ลูกค้า, ชายอายุ 33 ปี, การสื่อสารส่วนบุคคล, วันที่ 19 ต.ค. 2562, ร้านของผู้ค้ารายใหญ่คนหนึ่ง ณ. นครโฮจิมินห์ เวียดนาม)

(อาจารย์สัถยันต์, ชายอายุ 22 ปี, การสื่อสารส่วนบุคคล, วันที่ 9 ส.ค. 2562, โรงแรมแห่งหนึ่ง ณ. นครโฮจิมินห์ เวียดนาม)

(อาจารย์สัถยันต์, ชายอายุ 23 ปี, การสื่อสารส่วนบุคคล, วันที่ 18 ตุลาคม 2562, ร้านของผู้ค้ารายใหญ่คนหนึ่ง ณ. นครโฮจิมินห์ เวียดนาม)

(การสักยันต์, การสื่อสารส่วนบุคคล, วันที่ 11-10 ส.ค. 2562, บ้านของผู้ค้ารายย่อย
คนหนึ่ง ณ. นครโฮจิมินห์ เวียดนาม)

(การสักยันต์, การสื่อสารส่วนบุคคล, วันที่ 19-18 ต.ค. 2562, ร้านของผู้ค้ารายใหญ่
คนหนึ่ง ณ. นครโฮจิมินห์ เวียดนาม)